

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

Poznań, 3 grudnia 2021 r.

KN-V.431.32.2021.3

Pani
Aneta Kłopot-Wartecka
Dyrektor Powiatowego Urzędu
Pracy w Środzie Wielkopolskiej
ul. Kosynierów 46
63-000 Środa Wielkopolska

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹ w związku z § 3 zarządzenia Nr 152/17 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 11 kwietnia 2017 r. w sprawie trybu i sposobu kontroli prowadzonych przez wojewodę, dla kontroli których tryb i sposób ich prowadzenia nie został uregulowany lub został uregulowany częściowo w odrębnych przepisach, Wojciech Iwina – starszy specjalista oraz Anna Kręt – starszy specjalista z Wydziału Kontroli, Prawnego i Nadzoru Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu² przeprowadzili w dniach od 10 września do 5 października 2021 r. kontrolę w Powiatowym Urzędzie Pracy w Środzie Wielkopolskiej³, zwanym dalej: „PUP”.

Przedmiot kontroli obejmował spełnianie wymogów kwalifikacyjnych określonych dla pracowników urzędu pracy, prawidłowość organizowania i finansowania staży odbywanych przez bezrobotnych oraz prawidłowość organizowania i finansowania prac interwencyjnych, na które kierowani byli bezrobotni.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2019 r. do 10 września 2021 r. (tj. do dnia rozpoczęcia czynności kontrolnych).

Dyrektorem PUP w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. była Zofia Tomczak, a od 1 stycznia 2020 r. do dnia zakończenia kontroli Aneta Kłopot-Wartecka. Od 1 stycznia 2020 r. do dnia zakończenia kontroli Zastępcą Dyrektora PUP była Zofia Tomczak. Na dzień 13 września 2021 r. w PUP zatrudnionych było 23 pracowników⁴.

Zadania związane z organizowaniem i finansowaniem staży odbywanych przez bezrobotnych oraz organizowaniem i finansowaniem prac interwencyjnych, na które

¹ Dz. U z 2021 r. poz. 1100 ze zm., zwana dalej “ustawą”.

² Na podstawie upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego nr 151/21 z 30 sierpnia 2021 r.

³ ul. Kosynierów 46, 63-000 Środa Wielkopolska.

⁴ Zestawienie pracowników PUP w Środzie Wielkopolskiej wg stanu na dzień 13 września 2021 r.

kierowani byli bezrobotni zostały przypisane, w okresie objętym kontrolą, do zakresu zadań Centrum Aktywizacji Zawodowej PUP⁵.

Wykonywanie czynności związanych z realizacją ww. zadań zostało przypisane, w okresie objętym kontrolą, do zakresu obowiązków trzech pracowników Centrum Aktywizacji Zawodowej PUP.

W okresie objętym kontrolą w PUP zarejestrowano 391 wniosków o zawarcie umowy o zorganizowanie stażu dla bezrobotnych, a w wyniku ich rozpatrzenia Dyrektor PUP zawarła 219 umów o zorganizowanie stażu dla bezrobotnych. W okresie objętym kontrolą w PUP nie organizowano prac interwencyjnych⁶.

Kontrolą objęto 38 spraw dotyczących zorganizowania stażu dla bezrobotnych.

Dyrektor PUP wywieszała na tablicy ogłoszeń, w siedzibie urzędu, na okres 30 dni, wykazy pracodawców i osób, z którymi zawarto umowy o zorganizowanie stażu dla bezrobotnych, zawierające wymagane przepisami informacje⁷, a także przekazała do Powiatowej Rady Rynku Pracy zbiorcze wykazy pracodawców i osób za lata 2019-2020, zgodnie z art. 59b ust. 1 ustawy.

Wojewoda Wielkopolski ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, organizowanie i finansowanie przez Powiatowy Urząd Pracy w Środzie Wielkopolskiej staży odbywanych przez bezrobotnych oraz spełnianie wymogów kwalifikacyjnych określonych dla pracowników urzędu pracy.

W badanym obszarze stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dyrektor PUP zatrudniła 18 grudnia 2017 r. na stanowisku pośrednika pracy pracownika, który nie spełniał minimalnych wymagań kwalifikacyjnych określonych dla ww. stanowiska, tj. wymagań dotyczących posiadania wyższego wykształcenia, co było niezgodne, z wówczas obowiązującym załącznikiem nr 3 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych⁸. Stosownie do załącznika nr 3 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych⁹, ww. pracownik w dniu zakończenia kontroli, tj. 5 października 2021 r., również nie spełniał minimalnych wymagań kwalifikacyjnych określonych dla pośrednika pracy.

W złożonych wyjaśnieniach¹⁰ Dyrektor PUP podała, że zatrudnienie ww. pracownika nastąpiło przez niedopatrzenie pracownika odpowiedzialnego za prawidłowe zaszeregowanie pracownika, zgodnie z obowiązującymi ówczesnie przepisami, a zmiana stanowiska

⁵ Zgodnie z Załącznikiem nr 2 do uchwały nr 717/2018 Zarządu Powiatu Średzkiego z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Urzędu Pracy w Środzie Wielkopolskiej oraz Załącznikiem do uchwały nr 403/2020 Zarządu Powiatu Średzkiego z dnia 23 czerwca 2020 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Urzędu Pracy w Środzie Wielkopolskiej.

⁶ Oświadczenie Dyrektora PUP z 10 września 2021 r.

⁷ W okresie od stycznia 2020 r. do sierpnia 2021 r.

⁸ Dz. U. z 2014 r. 1786 ze zm. (w brzmieniu na dzień 18 grudnia 2017 r.).

⁹ Dz. U. z 2018 r. 936 ze zm. (w brzmieniu na dzień 5 października 2021 r.).

¹⁰ Z 22 września 2021 r.

nie pociągnęła za sobą żadnych skutków finansowych (wynagrodzenie pracownika pozostało na tym samym poziomie).

W trakcie kontroli, na podstawie porozumienia zmieniającego umowę o pracę z 20 września 2021 r. (obowiązującego od 21 września 2021 r.), ww. pracownik został zatrudniony na stanowisku starszego inspektora, gdzie spełniał minimalne wymagania kwalifikacyjne określone dla ww. stanowiska¹¹.

2. Dyrektor PUP zamieściła na stronie internetowej PUP¹² wzór wniosku o zawarcie umowy o zorganizowanie stażu, dla organizatorów zamierzających zorganizować staż dla bezrobotnych (zwanym dalej „organizatorami stażu”), który zawierał:

a) pouczenia o treści:

- „Prawdziwość informacji zawartych w niniejszym wniosku potwierdzam pod rygorem odpowiedzialności karnej przewidzianej w art. 233 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)”,
- „Świadomy/a i pouczony/a o odpowiedzialności karnej wynikającej z art. 233 § 1 Kodeksu karnego, który stanowi: „Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3, oświadczam że (...)” ”,

b) oświadczenia o treści:

- Zalegam/nie zalegam w ZUS w opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych,
- Zalegam/nie zalegam w Urzędzie Skarbowym w opłatach podatku,
- Toczy się/nie toczy się w stosunku do firmy postępowanie upadłościowe i nie został zgłoszony wniosek o likwidację,
- W okresie 365 dni przed dniem złożenia wniosku zostałem/nie zostałem ukarany lub skazany prawomocnym wyrokiem za naruszenie przepisów prawa pracy oraz jest/nie jest objęty postępowaniem dotyczącym naruszenia przepisów prawa pracy,
- W okresie 12-miesiący przed dniem złożenia wniosku otrzymałem/nie otrzymałem jako osoba bezrobotna jednorazowo środki z PUP na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- Wyrażam gotowość do zorganizowania stażu i zobowiązuję się do zatrudnienia [X] bezrobotnego odbywającego staż przez okres co najmniej [X] w wymiarze czasu pracy [X]¹³,

co było niezgodne z § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez

¹¹ Zgodnie z załącznikiem nr 3 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 936 ze zm.).

¹² W zakładce: Dokumenty do pobrania/ Staże i bony stażowe – Fundusz Pracy/ Wniosek o skierowanie bezrobotnego na staż – FP i rezerwa. Dostęp pod adresem: <https://srodawielkopolska.praca.gov.pl/documents/2823779/9238662/Wniosek%20o%20skierowanie%20bezrobotnego%20na%20sta%C5%BC%20-%20FP%20i%20REZERWA.pdf/d01f63b8-d42d-40bf-b59f-b805b0a5b22a?t=1552988860861> (stan na dzień 17 września 2021 r.).

¹³ „Należy wypełnić. W przypadku braku deklaracji zatrudnienia po stażu należy skreślić cały punkt”.

bezrobotnych¹⁴, według którego uprawniony podmiot (organizator), zamierzający zorganizować staż dla bezrobotnych, składa do starosty wnioski o zawarcie umowy o zorganizowanie stażu, zawierający: dane organizatora: firmę lub imię i nazwisko, siedzibę i miejsce prowadzenia działalności oraz imię i nazwisko osoby upoważnionej do reprezentowania organizatora; liczbę pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy; liczbę przewidywanych miejsc pracy, na których bezrobotni będą odbywać staż; imię i nazwisko oraz stanowisko opiekuna bezrobotnego odbywającego staż; proponowany okres odbywania stażu, nie krótszy niż 3 miesiące; opis zadań, jakie będą wykonywane podczas stażu przez bezrobotnego, w tym nazwę zawodu lub specjalności, zgodnie z klasyfikacją zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy, nazwę komórki organizacyjnej i stanowiska pracy oraz zakres zadań zawodowych; wymagania dotyczące predyspozycji psychofizycznych i zdrowotnych, poziomu wykształcenia oraz minimalnych kwalifikacji niezbędnych do podjęcia stażu przez bezrobotnego na danym stanowisku pracy.

W wyniku przeprowadzonej kontroli ustalono, że wszystkie objęte badaniem wnioski o zawarcie umowy o zorganizowanie stażu¹⁵ zawierały ww. pouczenia i oświadczenia. Dyrektor PUP rozpatrzyła negatywnie trzy wnioski o zawarcie umowy o zorganizowanie stażu¹⁶ z powodu braku zobowiązania organizatora stażu do zatrudnienia bezrobotnego po zakończeniu stażu i dwa wnioski o zawarcie umowy o zorganizowanie stażu¹⁷ z powodu otrzymania przez organizatora stażu, w okresie 12 miesięcy przed dniem złożenia wniosku, środków z PUP na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Z kolei w przypadku jednego wniosku¹⁸, pomimo braku zobowiązania organizatora stażu do zatrudnienia bezrobotnego po zakończeniu stażu, Dyrektor PUP rozpatrzyła wniosek pozytywnie.

W złożonych wyjaśnieniach¹⁹ Dyrektor PUP podała, że w zakresie ww. pouczeń zapisy zostały wprowadzone zgodnie z ustawą (art. 36. 1. 5f. i art. 46. 1. 5c). Natomiast, w zakresie ww. oświadczeń, Dyrektor PUP podała, że zapisy zostały wprowadzone zgodnie z ustawą i stosowane są przez wszystkie PUP-y w Polsce bez względu na to, czy dotyczą agencji zatrudnienia, czy też innych podmiotów. Ponadto urzędy pracy opierają się nie tylko na przepisach KPA, ale również na przepisach prawa cywilnego, prawa pracy oraz kodeksu karnego. Logicznym jest zatem, że wszystkie PUP-y w kraju dążąc do tego, aby nie powstał cień wątpliwości dotyczący przyznawanych środków, wprowadzają zapisy gwarantujące uczciwość i wiarygodność pracodawcy. Dodatkowo Dyrektor PUP wskazała, że obowiązek zatrudnienia osoby bezrobotnej po stażu nie wynika wprost z przepisów prawa, wskazując jednocześnie, że PUP starając się uzyskać jak najlepsze efekty ogranicza ilość realizowanych staży bez możliwości zatrudnienia bezrobotnego po zakończeniu stażu, szczególnie w podmiotach prywatnych oraz że PUP nie podpisuje umów o organizację stażu z pracodawcami, którzy w okresie 12 miesięcy przed złożeniem wniosku otrzymali od urzędu

¹⁴ Dz. U. z 2009 r., Nr 142, poz. 1160, zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie staży”.

¹⁵ W sprawach o nr: 3/19, 5/19, 24/19, 29/19, 70/19, 92/19, 101/19, 205/19, 215/19, 298/19, 320/19, 321/19, 384/19, 36/20, 52/20, 86/20, 89/20, 104/20, 113-118/20, 154/20, 168/20, 254/20, 258/20, 2/21, 33/21, 37/21, 63/21, 78a/21, 109/21, 123/21, 147/21, 198/21, 236/21.

¹⁶ W sprawach nr: 298/19, 36/20 i 2/21.

¹⁷ W sprawach nr: 70/19, 236/21.

¹⁸ W sprawie nr 254/20.

¹⁹ Z 22 września 2021 r.

jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej i nie rozliczyli się z obowiązku prowadzenia tej działalności przez rok, pomimo braku umocowania w przepisach prawa.

Podane przez Dyrektora PUP, w złożonych wyjaśnieniach, argumenty nie zasługują na uwzględnienie, ponieważ § 1 ust. 1 rozporządzenia w sprawie staży jednoznacznie wskazuje, jakie elementy musi zawierać wniosek o zawarcie umowy o zorganizowanie staży.

Przywołane przez Dyrektora PUP w złożonych wyjaśnieniach przepisy art. 36 ust. 5f oraz w art. 46 ust. 5c ustawy nie dotyczą organizatora staży, ponieważ regulują kwestie przyjmowania ofert pracy przez powiatowy urząd pracy w ramach pośrednictwa pracy oraz oświadczeń składanych przez podmioty ubiegające się o refundację kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy. Ponadto wskazane przez Dyrektora PUP przepisy dotyczące agencji zatrudnienia nie mają zastosowania do organizatora staży.

Należy zauważyć, że efektywność działań PUP w zakresie organizacji staży nie może być sprzeczna z celem staży jakim jest, zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 34 ustawy, jedynie nabycie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą.

3. Dyrektor PUP rozpatrzyła pozytywnie 12 wniosków organizatorów o zawarcie umowy o zorganizowanie staży²⁰, które nie zawierały danych wymaganych § 1 ust. 1 pkt 5 i 7 rozporządzenia w sprawie staży, tj. nie zawierały określenia proponowanego okresu odbywania staży²¹ oraz określenia wymagań dotyczących predyspozycji psychofizycznych i zdrowotnych, poziomu wykształcenia oraz minimalnych kwalifikacji niezbędnych do podjęcia staży na danym stanowisku pracy²².

W złożonych wyjaśnieniach²³ Dyrektor PUP podała, że:

- wpisanie przez pracodawcę nazwy zawodu/stanowiska, na którym ma się odbywać staż, dostarcza pracownikom urzędu informację o charakterze wykonywanej pracy, a co za tym idzie o typowych predyspozycjach i kwalifikacjach wynikających z klasyfikacji zawodów i specjalności. Ponadto, informacji na temat charakteru pracy dostarcza również sporządzony przez pracodawcę program staży. Dyrektor PUP wskazała ponadto, że są to informacje, które pracownicy urzędu mogą pozyskać sami, a ich brak nie może decydować o negatywnym rozpatrzeniu wniosku;
- pozytywne rozpatrzenie wniosków, pomimo braku określenia proponowanego okresu odbywania staży wynika z faktu, iż pracodawcy nie są w stanie określić, kiedy znajdzie się osoba z wymaganymi kwalifikacjami i kiedy będzie mogła rozpocząć staż, dlatego pozostawiają to miejsce wolne. Szczególnie w przypadku spraw 113-118/20 oraz 33/21 i 37/21 pracodawca poszukiwał osób z rzadkimi kwalifikacjami i zdawał sobie sprawę z trudności w znalezieniu właściwego kandydata. Ponadto okres odbywania staży jest w dużej mierze uzależniony od posiadania środków finansowych, specyfiki pracy na danym stanowisku oraz posiadanego doświadczenia osoby bezrobotnej.

²⁰ Sprawy o nr: 5/19, 205/19, 215/19, 321/19, 113-118/20, 33/21 i 37/21.

²¹ Sprawy o nr: 321/19, 113-118/20, 33/21 i 37/21.

²² Sprawy o nr: 5/19, 205/19 i 215/19.

²³ Z 30 września 2021 r.

Podane w złożonych wyjaśnieniach argumenty nie zasługują na uwzględnienie, ponieważ § 1 ust. 1 pkt 5 i 7 rozporządzenia w sprawie staży jednoznacznie określa dane, jakie ma zawierać wniosek o zawarcie umowy o zorganizowanie stażu.

4. Dyrektor PUP negatywnie rozpatrzyła wniosek o zawarcie umowy o zorganizowanie stażu²⁴ na stanowisku "kierowca", podając jako powód okoliczność, że staże na stanowisku „kierowca” nie są organizowane, z uwagi na brak możliwości kontroli w zakresie prawidłowości wykonywania umowy. Działanie to było niezgodne z art. 53 ust 5 ustawy, który stanowi, że nadzór nad odbywaniem stażu przez bezrobotnego sprawuje starosta.

W złożonych wyjaśnieniach²⁵ Dyrektor PUP podała, że zgodnie z rozporządzeniem w sprawie staży, w umowie stażowej, należy wskazać miejsce odbywania stażu. W przypadku wniosku w sprawie nr 24/19 oraz innych wniosków o zorganizowanie stażu na stanowisku „kierowca” nie ma możliwości jednoznacznego wskazania miejsca odbywania stażu i w związku z tym przeprowadzenia kontroli doraźnej.

Podany w złożonych wyjaśnieniach argument nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ z art. 53 ust 5 ustawy jednoznacznie wynika, że nadzór nad odbywaniem stażu przez bezrobotnego sprawuje starosta. Należy podkreślić, że obowiązkiem starosty jest dobranie metod przeprowadzenia kontroli zapewniających efektywne sprawowanie nadzoru.

Dodatkowo podkreślić należy, że przepisy ustawy i rozporządzenia w sprawie staży nie przewidują ograniczeń co do miejsca pracy, zawodu lub specjalności, stanowiska pracy, czy zakresu zadań zawodowych. Ponadto należy zauważyć, że zawód kierowcy jest, zgodnie z „Oceną sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2020 roku”²⁶, zawodem deficytowym najczęściej występującym w Wielkopolsce.

5. Dyrektor PUP zawarła ze Starostwem Powiatowym w Środzie Wielkopolskiej umowę o organizację stażu dla bezrobotnego²⁷, co było niezgodne z § 5 ust. 2 rozporządzenia w sprawie staży, który stanowi, że przepisu ust. 1 (starosta zawiera z organizatorem umowę) nie stosuje się w przypadku organizowania staży w powiatowych urzędach pracy i starostwach powiatowych.

W złożonych wyjaśnieniach²⁸ Dyrektor PUP podała, że w ww. sprawie tryb, w jakim zostaje skierowana osoba bezrobotna na staż jest zachowany, a umowa jest porozumieniem wyznaczającym zasady realizacji stażu, co ma służyć przede wszystkim celom porządkowym.

Podany w złożonych wyjaśnieniach argument nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ przepisy rozporządzenia w sprawie staży jednoznacznie wskazują, że w przypadku organizowania stażu w starostwach powiatowych umowy nie zawiera się.

Biorąc pod uwagę oceny zawarte w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym wnoszę o:

1. W przypadku udostępniania przez PUP wzoru wniosku o zawarcie umowy

²⁴ Sprawa nr 24/19.

²⁵ Z 30 września 2021 r.

²⁶ Opracowana przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu w marcu 2021 r.

²⁷ Sprawa nr 254/20.

²⁸ Z 30 września 2021 r.

- o zorganizowanie stażu, uwzględnienie w nim wyłącznie danych wymienionych w § 1 ust. 1 rozporządzenia w sprawie staży.
2. Rozpatrywanie wniosków o zawarcie umowy o zorganizowanie stażu zawierających wszystkie dane wymagane § 1 ust. 1 rozporządzenia w sprawie staży, a w szczególności dane wymagane § 1 ust. 1 pkt 5 i 7 rozporządzenia w sprawie staży.
 3. Umożliwienie bezrobotnym odbywania staży we wszystkich zawodach i specjalnościach niewyłączonych przepisami prawa.
 4. Organizowanie staży w powiatowym urzędzie pracy i starostwie powiatowym zgodnie z § 5 ust. 2 rozporządzenia w sprawie staży.

Zgodnie z art. 113 ust. 2 ustawy, jednostka kontrolowana może, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zaleceń, uwag i wniosków, zgłosić do nich zastrzeżenia.

W przypadku braku zastrzeżeń, informację o realizacji zaleceń, uwag i wniosków należy przekazać w terminie 30 dni od daty doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Natomiast, według art. 113 ust. 4 ustawy, w przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka kontrolowana w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków.

Z kolei w przypadku uwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń, zgodnie z art. 113 ust. 5 ustawy, jednostka kontrolowana w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, z uwzględnieniem zmian wynikających z zastrzeżeń.

Wojewoda Wielkopolski

Michał Zieliński

(podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym)